

การควบคุมกฎหมายมิให้ขัด รัฐธรรมนูญหลังประกาศใช้ กรณีการพิจารณาคดีในศาล

(คดีที่มีข้อโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญ 2560)

ตระหง่าน เกียรติศิริโรจน์

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 212 วรรคหนึ่ง

- ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด
- ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น **ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา 5 (ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ)**
- **และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น**
- ให้ศาลส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย
- ในระหว่างนั้น ให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้ แต่ให้รอการพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

วรรคสอง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า คำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่ง **ไม่เป็นสาระสำคัญอันควร** **ได้รับการวินิจฉัย** ศาลรัฐธรรมนูญจะ **ไม่รับเรื่อง** ดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

หลักเกณฑ์การส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบกฎหมาย (มาตรา 212)

สรุปเงื่อนไขและขั้นตอนตามมาตรา 212 สำหรับการส่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้ในคดีให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

เงื่อนไขการโต้แย้งกฎหมาย

**ต้องโต้แย้งว่ากฎหมาย
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ**

เป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น
ขัดต่อรัฐธรรมนูญตามมาตรา 5

กระบวนการและอำนาจพิจารณา

**ต้องยังไม่มีคำวินิจฉัย
ในบทบัญญัตินั้น**

บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวยังไม่เคยมี
คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาก่อน

**ต้องเป็นกฎหมายที่
ศาลจะใช้บังคับแก้คดี**

บทบัญญัติที่โต้แย้งนั้นต้องเป็นบทบัญญัติ
ที่ใช้ในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้นๆ

**ศาลดำเนินการกระบวนการพิจารณา
ต่อได้แต่ต้องรอพิพากษา**

ศาลที่ส่งเรื่องมีอำนาจพิจารณาคดีต่อไปได้
แต่ต้องรอการพิพากษาคดีไว้ก่อน

ศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้ง

การส่งเรื่องเกิดขึ้นได้ทั้งกรณีศาลเห็นเอง
หรือมีการโต้แย้งจากคู่ความในคดี

**ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจ
ไม่รับเรื่องที่ไม่เป็นสาระ**

หากเห็นว่าคำโต้แย้งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการ
วินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญอาจไม่รับเรื่อง
(คำโต้แย้งของคู่ความ)

จุดเริ่มต้นการโต้แย้ง (ใครมีสิทธิเริ่มเรื่อง?)

ศาลยุติธรรม,
ศาลปกครอง,
หรือ ศาลทหาร
เงื่อนไขที่ 1: ศาลเห็นเอง

คู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผล

หรือ

ขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา 5

เงื่อนไขที่ 2: ต้อง ~~"ยังไม่มี"~~ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องนั้น

ผลลัพธ์: ให้ศาลส่งความเห็นไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

บทบัญญัติแห่งกฎหมาย และกฎ

เส้นทางที่ 1: บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

มุ่งสู่ ศาลรัฐธรรมนูญ (รัฐธรรมนูญ มาตรา 212)

พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.)

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

พระราชกำหนด (พ.ร.ก.)

อำนาจศาล: ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด หากขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
บทบัญญัตินั้นจะเป็นอันใช้บังคับมิได้

เส้นทางที่ 2: กฎ

มุ่งสู่ ศาลปกครอง (รัฐธรรมนูญ มาตรา 197)

พระราชกฤษฎีกา, กฎกระทรวง,
ประกาศกระทรวง, ข้อบัญญัติท้องถิ่น,
ประกาศ ฎปท, ประกาศกระทรวงการคลัง ฯลฯ

⚠ **ข้อสังเกต:** ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับวินิจฉัย กฎ
(ตามคำวินิจฉัยที่ 4/2542, 10/2542)

อำนาจศาล: ศาลปกครองมีอำนาจพิพากษาเพิกถอนกฎที่ขัดรัฐธรรมนูญ (มาตรา 9(1))
และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา จะมีผลเป็นการเพิกถอนกฎนั้นทันที (มาตรา 72)

7 กรณีที่ไม่ใช่การโต้แย้งว่ากฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญ (ตามมาตรา 212)

ข้อโต้แย้งด้านลำดับชั้นและตัวบทกฎหมาย

รัฐธรรมนูญมาตรานึง
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ
อีกมาตรานึง

กฎหมายขัดต่อ
กฎหมายระดับเดียวกัน

กฎหรือคำสั่ง
ขัดต่อกฎหมายแม่บท

กฎหมายตราขึ้นโดย
ไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญ

ข้อโต้แย้งด้านการกระทำและอำนาจศาล

“การกระทำของบุคคล”
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญแปลกฎหมายหรือวินิจฉัยคดี

หมวดที่ 1: กฎหมายระดับเดียวกันขัดกันเอง (ศาลไม่รับ!)

รธน. ขัด รธน.

ขอให้วินิจฉัยว่า รัฐธรรมนูญมาตราหนึ่ง
ขัดกับอีกมาตราหนึ่ง

เช่น อ้าง รธน.50 ม.101(3) ขัด ม.122 (คำสั่งฯ 48/2556)

กฎหมายระดับเดียวกันขัดกัน

ขอให้วินิจฉัยว่า พ.ร.บ. ฉบับหนึ่ง ขัดกับ
พ.ร.บ. หรือประมวลกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง

เช่น พ.ร.บ.ธนาคารพาณิชย์ฯ และ พ.ร.ก.บริษัทบริหารสินทรัพย์ฯ
ขัด ป.พ.พ. ม.306 (คำวินิจฉัยฯ 38-39/2547)

หมวดที่ 1: กฎหมายลูก ขัดกฎหมายแม่

การอ้างว่า ‘กฎหรือคำสั่ง’
ออกเกินขอบเขตอำนาจที่
‘กฎหมายแม่บท’ ให้ไว้

ไม่ใช่ “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย”

กรณีศึกษา

กฎและคำสั่งทางปกครองของ
คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย
ออกเกินขอบเขต พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทรายฯ

ผลลัพธ์: ไม่เข้าองค์ประกอบ ม.212

(คำวินิจฉัยฯ 27/2544)

หมวดที่ 2: โต้แย้ง 'การกระทำ' ไม่ใช่ 'กฎหมาย'

ตัวบทกฎหมาย (Law)

พฤติกรรม/การกระทำ (Action)

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบว่า เนื้อหาของกฎหมาย ขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่
แต่ไม่ตรวจสอบ พฤติกรรมหรือการกระทำของบุคคล ว่าละเมิดรัฐธรรมนูญหรือไม่

ตัวอย่าง 'การกระทำ' ที่ศาลรัฐธรรมนูญตีตก

เจ้าหน้าที่รัฐ

กรมที่ดินออก น.ส.๓ ก.
ละเมิดสิทธิ (52/2556)

พนักงานสอบสวนทำผิดระเบียบ
(ฎีกา 3502/2542, 2574/2544)

อัยการและโจทก์

การยื่นฟ้องของพนักงานอัยการ
(39/2556)

การฟ้องคดีที่ทำร้ายศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์ (ฎีกา 909/2541)

สถาบันการเงิน

การคิดดอกเบี้ยของธนาคาร
พาณิชย์ (9/2543)

ภาคธุรกิจ

แผนฟื้นฟูกิจการขัดรัฐธรรมนูญ
(ฎีกา 4822/2545)

หมวดที่ 3: ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญแปลกฎหมายหรือวินิจฉัยคดี

ศาลรัฐธรรมนูญมีหน้าที่เฉพาะ ห้ามร้องขอให้ทำสิ่งเหล่านี้:

เป็นผู้เสียหายหรือไม่ พนง.มีอำนาจสอบสวนหรือไม่

- ❌ **ตีความกฎหมายทั่วไป:** เช่น ถามว่าผู้ร้องเป็น 'ผู้บริโภค' หรือไม่ (8/2543)
- ❌ **ชี้ขาดอำนาจหน้าที่:** เช่น ใครมีอำนาจฟ้อง? พนักงานสอบสวนทำคดีได้ไหม? (ฎีกา 511/2541)
- ❌ **สั่งการศาลอื่น:** เช่น สั่งให้ศาลอุทธรณ์รับคดี (ฎีกา 1111/2542)
- ❌ **ชี้ขาดเขตอำนาจศาล:** เช่น คดีนี้ต้องจับ ศาลปกครอง ภาษีอากร หรือศาลยุติธรรม? (32-34/2547, ฎีกา 6931/2543, 5134/2545)

หมวดที่ 3: ขอให้วินิจฉัยว่า คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ไม่สามารถใช้ศาลรัฐธรรมนูญเป็น
“ศาลอุทธรณ์/ฎีกาซ้อน”
เพื่อกลับคำพิพากษาของศาลอื่นได้

อ้างว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาลงชื่อไม่ครบองค์คณะ (11/2541)

โต้แย้งคำสั่งศาลที่ให้รับของกลาง (ฎีกา 1796/2542)

โต้แย้งว่าคำสั่ง/คำพิพากษาของศาลชั้นต้นหรืออุทธรณ์ขัดรัฐธรรมนูญ (30/2553, ฎีกา 1442/2543, 8/2541)

หมวดที่ 4: ไต่แย้ง “กระบวนการตรากฎหมาย”

กระบวนการ

หากคุณยอมรับว่า “เนื้อหา” กฎหมายไม่ได้ขัดรัฐธรรมนูญ...
แต่โต้แย้งว่า “ขั้นตอนการออกกฎหมาย” ไม่ถูกต้อง

**คู่ความในคดีจะใช้ช่องทางศาลผ่าน
มาตรา 212 ไม่ได้เด็ดขาด!**

ช่องทางที่ถูกต้องในการโต้แย้ง 'กระบวนการตรากฎหมาย'

	ช่องทางที่ถูก (ตามรัฐธรรมนูญ) 	ช่องทางที่ผิด (ศาลตีตก)
ใครมีสิทธิร้อง?	ส.ส. / ส.ว. (ไม่น้อยกว่า 1/10)	คู่ความทั่วไปในคดี
ยื่นผ่านใคร?	ประธานสภาผู้แทนฯ / วุฒิสภา / รัฐสภา	ศาลที่พิจารณาคดี (ม.212)

ศาลตีตกมาแล้ว! ทั้งกรณี พ.ร.บ.ล้มละลาย ฉบับที่ 4 (35-36/2544)
และ พ.ร.ก.ปฏิรูประบบสถาบันการเงินฯ (26-34/2545)
เพราะคู่ความไม่มีสิทธิร้องประเด็น 'กระบวนการตรากฎหมาย' ผ่านมาตรา 212

อำนาจการกลั่นกรองของศาลรัฐธรรมนูญ

คำโต้แย้งต้องมีน้ำหนัก:
หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า
คำโต้แย้งของกลุ่มความ "ไม่เป็นสาระสำคัญ"
อันควรได้รับการวินิจฉัย

อำนาจศาล:
ศาลรัฐธรรมนูญ "จะไม่รับเรื่อง"
ดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

เจตนารมณ์ของกฎหมาย:
เพื่อป้องกันการใช้อำนาจทางรัฐธรรมนูญใน
การประวิงคดีให้ล่าช้าโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ตัวอย่าง
คำถาม – คำตอบ
1

จุดเริ่มต้นและข้อเท็จจริงของข้อพิพาท

จำเลย (คดีค้ำมนุษย์)
ร้องขอให้ศาลอาญา
ส่งคำโต้แย้งไปยัง
ศาลรัฐธรรมนูญ

อ้างเหตุ **พ.ร.ก.** แก้ไขเพิ่มเติม
พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปราม
การค้ามนุษย์ **ขัดต่อ**
รัฐธรรมนูญ มาตรา 26
วรรคหนึ่ง (ตราขึ้นโดยไม่ระบุมเหตุ
ผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ)

ศาลอาญาพิจารณา
แล้วเห็นควรส่งเรื่อง
ให้ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัย

2 ประเด็นหลักที่ต้องวินิจฉัย

ประเด็นที่ 1

ศาลอาญาจะดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีต่อไปในระหว่างรอคำวินิจฉัยได้หรือไม่?

ประเด็นที่ 2

ศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องรับวินิจฉัยคำร้องของจำเลยในกรณีนี้หรือไม่?

อำนาจของศาลอาญาในการดำเนินคดี ระหว่างรอคำวินิจฉัย

ดำเนินการต่อได้

ศาลอาญาสามารถพิจารณาคดีต่อ
ไปได้ตามปกติ (เช่น การสืบพยาน)

หยุดรอชั่วคราว

ห้ามพิพากษาคดี ให้รอจนกว่า
ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย

พิพากษาได้

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว
ศาลอาญาจึงจะมีอำนาจพิพากษาคดี

ขอบเขตอำนาจการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

หลักเกณฑ์ ม.212:
คู่ความต้องโต้แย้งว่า เนื้อหา
ของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา 5

ข้อเท็จจริง:
จำเลยโต้แย้งว่ากฎหมายไม่ได้
ระบุเหตุผลความจำเป็น (ม.26)
ซึ่งถือเป็นการโต้แย้ง
กระบวนการตรากฎหมาย
ว่าไม่ถูกต้อง

บทสรุปความรับผิดชอบของศาลรัฐธรรมนูญต่อคำร้อง

1		สิ่งที่อยู่ในอำนาจ ม. 212	การโต้แย้งที่ เนื้อหา ของบทบัญญัติ
2		สิ่งที่จำเลยร้องขอ	การโต้แย้ง กระบวนการตรา (ไม่ได้ระบุเหตุผล)

**คำตัดสิน: ไม่อยู่ในอำนาจตามมาตรา 212
ศาลรัฐธรรมนูญจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย
คำร้องนี้**

ตัวอย่าง
คำถาม – คำตอบ
2

พนักงานอัยการ (โจทก์)

นายเสริม (จำเลย)

**ข้อหา: กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง
เพื่อจำหน่ายและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1**

อัยการยื่นฟ้อง
ศาลอาญา

ระหว่างพิจารณา
สืบพยานโจทก์

นายเสริมยื่นคำร้อง
โต้แย้งข้อกฎหมาย

ขอให้ศาลอาญาส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ
เพื่อวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ (ฉบับ 6) พ.ศ. 2560

มีผลจำกัดสิทธิเสรีภาพ
แต่มีได้ระบุเหตุผล
และความจำเป็น

รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 26

“การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการ
จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล..
ต้องระบุเหตุผลและความจำเป็นใน
การจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย”

**ข้ออ้างที่ 1: กฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
เพราะไม่ระบุเหตุผล**

**พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด
พ.ศ. 2550 มาตรา 18**

“..คำพิพากษาหรือคำสั่งของ
ศาลอุทธรณ์เฉพาะการกระทำ
ซึ่งเป็นความผิดเกี่ยวกับ
ยาเสพติดให้เป็นที่สุด” ”

**รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 27
วรรคสาม**

การตัดสิทธิฎีกาถือ
เป็นการเลือกปฏิบัติ

**ข้ออ้างที่ 2: กฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
เพราะเป็นการเลือกปฏิบัติ**

**ศาลอาญามีคำสั่งยกเลิกคำร้องของนายเสริม
และดำเนินการสืบพยานต่อไป**

ประเด็นที่ 1

ศาลอาญามีอำนาจ
สั่งคำร้องนี้หรือไม่?

ประเด็นที่ 2

คำสั่งยกคำร้องนั้น
ชอบด้วยกฎหมาย
หรือไม่? เพราะเหตุใด?

ศาลอาญามีอำนาจสั่งคำร้องได้

ศาลอาญา

ศาลรัฐธรรมนูญ

อ้างอิงตาม รัฐธรรมนูญฯ มาตรา 212

ศาลอาญามีอำนาจตรวจสอบเบื้องต้นว่า ข้อโต้แย้งของคู่ความ
เข้าหลักเกณฑ์ที่จะต้องส่งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยหรือไม่

คำสั่งศาลอาญา ชอบด้วยกฎหมาย

การที่ศาลอาญาสั่งยกคำร้อง
เป็นการใช้ดุลพินิจที่ถูกต้องตามหลักกฎหมายรัฐธรรมนูญ

เหตุผลเชิงลึกอยู่ที่ความแตกต่างระหว่าง "การตรากฎหมาย"
และ "การบังคับใช้กฎหมาย"... (ดูหน้าถัดไป)

กระบวนการตรากฎหมาย

การระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิ (ตาม ม. 26) เป็นขั้นตอนก่อนกฎหมายบังคับใช้

ข้ออ้างของนายเสริมตกอยู่ในหมวดหมู่นี้

การตรวจสอบหลังกฎหมายบังคับใช้

การส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ (ตาม ม. 212) ใช้สำหรับกฎหมายที่มีผลบังคับใช้แล้ว

คดีนี้อยู่ระหว่างสืบพยานโจทก์ ศาลชั้นต้น ยังมีได้มีคำพิพากษา จึงยังไม่มีกรณีที่ศาลจะต้องใช้ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีอาญาเสพติด มาตรา 18 บังคับแก้คดี

**การตรวจสอบตามมาตรา 212 ไม่อาจหยิบยกประเด็น
ความไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกระบวนการตรากฎหมาย
มาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้อีก**

บรรทัดฐานแห่งคดี

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 16/2551

- ศาลอาญามีอำนาจตรวจรับคำร้อง (ม. 212)
- ไม่สามารถใช้ ม. 212 เพื่อโจมตี “กระบวนการตรากฎหมาย” ที่ไม่ระบุเหตุผล (ม. 26) ได้อีกหลังจากกฎหมายประกาศใช้แล้ว
- คำสั่งยกคำร้องของศาลอาญาจึง ชอบด้วยกฎหมายอย่างสมบูรณ์

ตัวอย่าง
คำถาม – คำตอบ
3

สรุปเหตุการณ์ (Fact Pattern)

ส.ส. เด่น
ขับรถชน กกต. ชื่น
บาดเจ็บสาหัสทั้งคู่

ตำรวจพบ
เมทแอมเฟตามีน
20,000 เม็ด
ในรถ ส.ส. เด่น

อัยการฟ้องประมาทฯ ทั้งคู่
และฟ้อง ส.ส. เด่น
เพิ่มข้อหาครอบครอง
ยาเสพติดฯ
(ศาลไม่อนุญาตให้ประกันตัว)

เปิดสภาฯ
ประธานสภาขอให้ปล่อยตัว
ศาลจึงให้ประกัน ส.ส. เด่น
ด้วยหลักทรัพย์ 5 ล้านบาท
+ ห้ามออกนอกประเทศ

ข้อโต้แย้งของ ส.ส. เด่น

ส.ส. เด่น มองว่าหลักประกัน 5 ล้าน
สูงเกินควร และคำสั่งห้ามออกนอกประเทศ
ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา 25 และ 29

ขอให้ศาลอาญา ส่งเรื่องไปให้
ศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยว่าคำสั่ง
ศาลขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่

**ประเด็นคำถาม: ศาลอาญา ต้อง
ส่งข้อโต้แย้งนี้ไปศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่?**

คำวินิจฉัยชี้แจงคำตอบ

ตอบ: ศาลอาญา **ไม่ต้อง**
ส่งข้อโต้แย้งไปศาลรัฐธรรมนูญ

สิ่งที่ ส.ส. เด่น โต๊ะแย้ม
(เงินประกันสูง, ห้ามออกนอกประเทศ)
คือ การกระทำ/คำสั่งของศาล

ส.ส. เด่น ไม่ได้โต้แย้งว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ใดขัดต่อรัฐธรรมนูญ

กรณีนี้จึง ไม่เข้าหลักเกณฑ์
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 212
ที่ศาลอาญาจะต้องเป็นผู้ส่งเรื่อง

ข้อสังเกต: ทางออกที่ถูกต้องของ ส.ส. เด่น

หากต้องการตรวจสอบการกระทำของศาลที่อ้างว่าจะเปิดสิทธิเสรีภาพ...

**ส.ส. เด่น ต้องไปใช้สิทธิตาม
มาตรา 213**

โดยการ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรง
(ศาลอาญาไม่ต้องเป็นตัวกลางสั่งให้)

กฎหมายสำคัญ: ความต่างของ ม.212 และ ม.213

มาตรา 212
(การโต้แย้งกฎหมาย)

โต้แย้งว่า
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลที่พิจารณาคดี
ต้องเป็นผู้ส่งเรื่อง
ไปศาลรัฐธรรมนูญ

มาตรา 213
(การโต้แย้งการกระทำ)

ขอตรวจสอบ การกระทำ
ที่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน

ผู้ถูกละเมิดต้อง
ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรง

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี

กฎหมายที่
เป็นประเด็นข้อพิพาท
หรือข้อแพ่งชนะในคดี

กฎหมาย
วิธีพิจารณาความ
ที่เกี่ยวข้องกับการ
พิจารณาหรือพิพากษา
คดีนั้น
(ไม่ว่าจะเป็นในชั้นพิจารณา
ชั้นอุทธรณ์หรือชั้นฎีกา)

กฎหมายที่ศาลจะใช้ บังคับแก่คดี คืออะไร?

คือ กฎหมายที่เป็นประเด็นข้อพิพาท หรือ ข้อแพ่งชนะในคดี
โดยมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้:

ถูกยกขึ้นอ้าง: เป็นข้ออ้างหรือข้อต่อสู้ของคู่ความ

ปรากฏในเอกสารหลัก: อยู่ในคำฟ้อง, คำให้การ,
คำฟ้องอุทธรณ์/ฎีกา หรือ คำแก้อุทธรณ์/ฎีกา

ศาลต้องวินิจฉัย: เป็นประเด็นที่ศาลต้องชี้ขาด
อาจจะเป็นศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์หรือ
ศาลฎีกาก็ได้

คดีประวัติศาสตร์ศาลรัฐธรรมนูญ 9/2569

กฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น
ขัดรัฐธรรมนูญหรือไม่?

PREMIUM | LEGAL

ใช้กลไกตามรัฐธรรมนูญ ม. 212

ศาลอุทธรณ์ภาค 2
(ส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้าน)

ศาลรัฐธรรมนูญ
(ผู้รับเรื่องพิจารณาวินิจฉัย)

PREMIUM | LEGAL

**ผู้คัดค้านเชื่อว่า
กฎหมายตัดสิทธิผู้สมัคร
เลือกตั้งท้องถิ่น...**

**...อาจขัดต่อเสรีภาพที่
รัฐธรรมนูญรับรองไว้
(มาตรา 3 และมาตรา 26)**

PREMIUM | LEGAL

**พ.ร.บ. การเลือกตั้งท้องถิ่น
พ.ศ. 2562 มาตรา 50 (10)**

ห้ามลงสมัครเด็ดขาด!

หากเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอาชญากรรม
(ฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า)
มาตร 1 และ มาตรา 22 และ 5 มาตรา

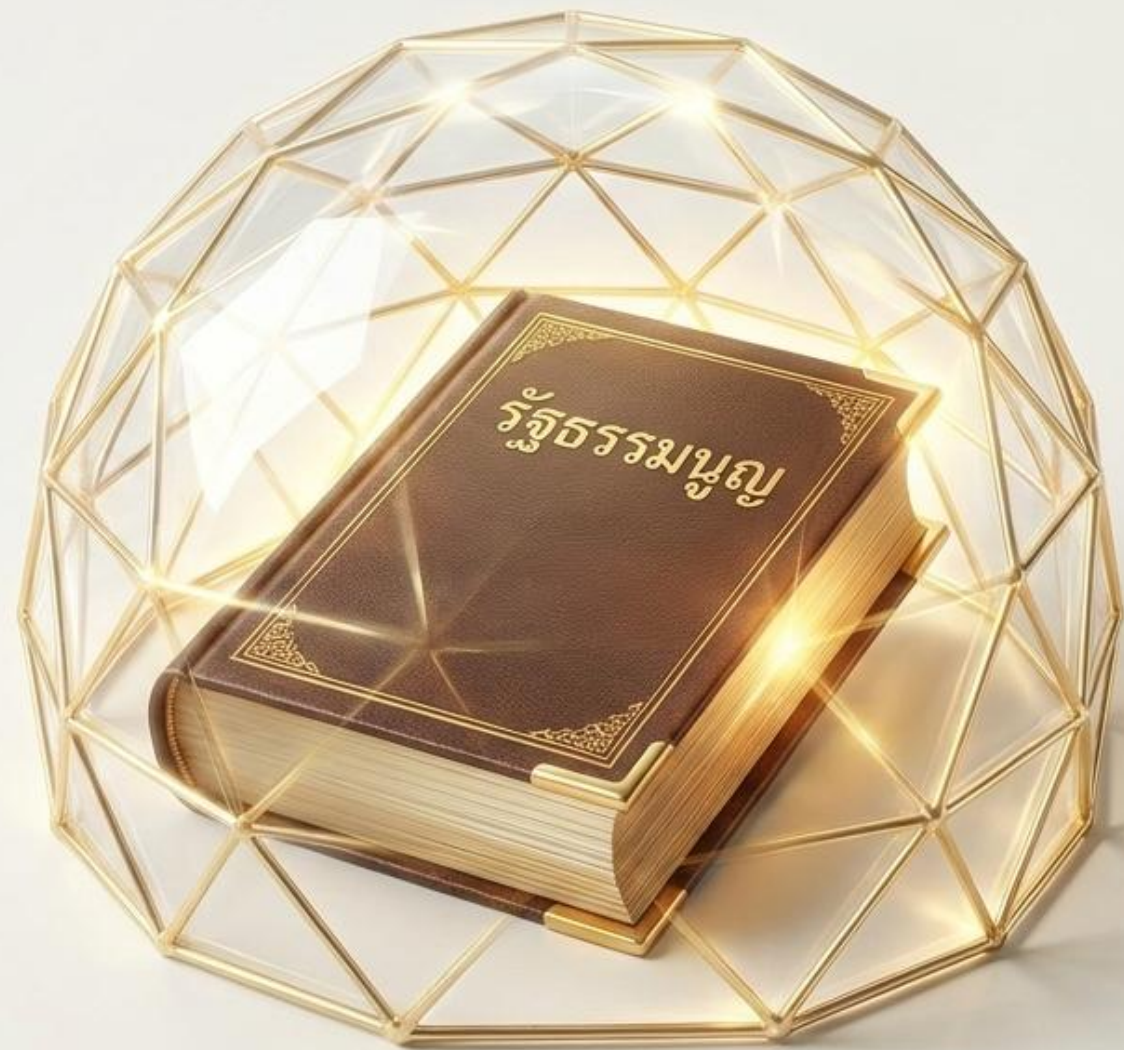
PREMIUM | LEGAL

รัฐธรรมนูญ มาตรา 26 วรรคหนึ่ง

การตรากฎหมายที่จำกัดสิทธิ
หรือเสรีภาพของบุคคล...

...ต้องไม่เพิ่มภาระ
หรือจำกัดสิทธิ

“เกินสมควรแก่เหตุ”

กฎหมายเลือกตั้ง

รัฐธรรมนูญ

ตัดสิทธิลงสมัคร
“ตลอดชีวิต”

VS

ห้ามจำกัดสิทธิ
“เกินกว่าเหตุ”

คำถามสำคัญ: การตัดสิทธิเด็ดขาดนี้ รุนแรงเกินไปหรือไม่?

เหตุผลที่ศาลรับพิจารณาวินิจฉัย

เข้าเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา 212 วรรคหนึ่ง

ประเด็นข้อกฎหมายนี้ “ยังไม่เคย”
มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาก่อน

มติเอกฉันท์!

ศาลรัฐธรรมนูญสั่ง “รับเรื่อง” ไว้วินิจฉัย

ขอบเขตการพิจารณาคดี

ศาลรับพิจารณาเฉพาะ
ประเด็นความขัดแย้งกับ
“มาตรา 26 วรรคหนึ่ง”
เท่านั้น
(ตามที่ระบุในเรื่องพิจารณาที่ 9/2569)

บทสรุป: จับตาคำวินิจฉัยคดี 9/2569

**ผู้เคยต้องโทษคดียาเสพติด
จะถูกตัดสิทธิลงเลือกตั้งถิ่นตลอดไป
หรือจะได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ?**

สองแนวทางเมื่อส่งเรื่อง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความ

รับวินิจฉัย

กฎหมายนั้น
เป็นประเด็นข้อพิพาท
ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี

(ตัวอย่าง: คำวินิจฉัยที่ 41/2547)

ไม่รับวินิจฉัย

กฎหมายนั้น
ไม่เกี่ยวกับประเด็นข้อพิพาท
จึงไม่ใช่กฎหมาย
ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี

(ตัวอย่าง: คำวินิจฉัยที่ 27/2546)

กรณีศึกษาฝั่ง รับวินิจฉัย: ข้อพิพาทเรื่องการไม่ เปิดอาคารแสดมปี

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 41/2547

โจทก์:
กระทรวงการคลัง
(ฟ้องขับไล่ผู้เช่า)

จำเลย:
ผู้เช่าที่ดิน

โต้แย้งว่าหนังสือมอบอำนาจ
ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย
เพราะ **ไม่ได้ปิดอาคารแสดมปี**
โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง!

ศาลแพ่งและศาลอุทธรณ์มองว่า ไม่ต้องปิดอาคารแอสตมปี

Stage 1

สถานะโจทก์:
กระทรวงการคลังเป็น
หน่วยงานของรัฐ

Stage 2

การยกเว้น:
ไม่ต้องเสียอากรแสตมป์
ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 121

Stage 3

ผลคำพิพากษา:
เอกสารรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้
จำเลยเป็นฝ่ายผิดสัญญา

ชั้นศาลฎีกา: จำเลยสู้ว่ากฎหมายนี้ ขัดรัฐธรรมนูญ

**จำเลยยื่นคำร้องว่า ประมวลรัษฎากร
มาตรา 121 ขัดรัฐธรรมนูญ!**

- **เหตุผล:** การยกเว้นให้รัฐไม่ต้องปิดอาคารแสดมบี แต่ประชาชนต้องปิด เป็นการแบ่งชั้นวรรณะ
- **จุดเปลี่ยนคดี:** ประเด็นนี้กลายเป็น **ข้อแพ้นะ** อย่างแท้จริง ที่ชี้ชะตาอำนาจฟ้อง

บทสรุปกรณีศึกษาที่ 1: ศาลรัฐธรรมนูญ รับวินิจฉัย

ศาลฎีกา: เห็นว่าข้อโต้แย้งนี้เป็นกรณีที่ศาลต้องใช้
มาตรา 121 บังคับแก้คดี จึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญ: เป็นบทบัญญัติที่ศาลจะใช้บังคับ
แก้คดีจริง และ มาตรา 121 ไม่ขัดหรือแย้ง
ต่อรัฐธรรมนูญ

ดุลยภาพระหว่างสิทธิผู้ถือหุ้นและการคุ้มครองผู้บริโภค

เจาะลึกคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 4-5/2562: การทะลุผ่านนิติบุคคลตามกฎหมายผู้บริโภคต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่?

ส่งศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 212 (ไปมีทำวินิจฉัยมาก่อน)
ศาลพิทหายส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญชี้ขาด

คำโต้แย้งของจำเลย

จำเลย (ผู้ถือหุ้น) โต้แย้งว่า ม.44
สร้างภาระเกินสมควร ขัดต่อรัฐธรรมนูญ
เพราะบังคับให้ผู้ถือหุ้นต้องร่วมรับผิดชอบลงทุน

ศาลจังหวัดพิทหาย

กำลังพิจารณาคดีผู้บริโภคร โดยเตรียมใช้
พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551
มาตรา 44 บังคับแก้คดี

พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภคฯ มาตรา 44
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 37 (สิทธิในทรัพย์สิน)
และ มาตรา 26 (หลักความได้สัดส่วน) หรือไม่?

เจตนาารมณ์ของรัฐ การคุ้มครองผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการมักเป็นฝ่ายเสียเปรียบและมีความสามารถในการต่อสู้คดีน้อยกว่า รัฐจึงต้องมีกลไกพิเศษเพื่อเยียวยาความเสียหาย

เมื่อบริษัท
ทำละเมิดต่อผู้บริโภค
ผู้ถือหุ้นต้องร่วม
รับผิดชอบ
ด้วยหรือไม่?

หลักการบริษัทจำกัด ความรับผิดจำกัด (Limited Liability)

ผู้ถือหุ้นควรรับผิดชอบหนี้สินของบริษัทไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบเท่านั้น
ผู้ถือหุ้นไม่ใช่ผู้บริหารโดยตรง

กลไกของมาตรา 44: การทะลุผ่านนิติบุคคล

1. อำนาจดุลพินิจศาล

ศาลมีอำนาจเรียกผู้ถือหุ้น หรือผู้มีอำนาจควบคุมบริษัท เข้ามาเป็นจำเลยร่วม

2. ผลักภาระการพิสูจน์

กฎหมายสันนิษฐานให้ต้องรับผิด เว้นแต่ ผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้ ส่วนรู้เห็นในการกระทำของบริษัท

3. ความรับผิดชอบร่วมกัน

หากพิสูจน์ไม่ได้ ต้องร่วม รับผิดชอบในหนี้ที่บริษัทมีต่อผู้ บริโภคอย่างเต็มจำนวน

มาตรา 44 มุ่งทะลุวงเกราะความรับผิดจำกัด เพื่อหาผู้รับผิดชอบที่แท้จริง

ทำไมจำเลยจึงมองว่าขัดรัฐธรรมนูญ?

	กฎหมายบริษัท (ป.พ.พ.)	ม. 44 (คดีผู้บริโภค)
ขอบเขตความรับผิด	รับผิดจำกัด ไม่เกินเงินค่าหุ้นที่ส่งใช้ไม่ครบ	ร่วมรับผิดในหนี้ทั้งหมดอย่างไม่มีจำกัด
บทบาทและอำนาจ	มีสิทธิแค่ดูรายงานการประชุม ไม่มีอำนาจบริหาร	ถูกดึงมาร่วมรับผิดเสมือนเป็น ผู้ร่วมบริหารงาน
ภาระการพิสูจน์ (Burden of Proof)	โจทก์ต้องพิสูจน์ความผิดของจำเลย	จำเลยต้องหากนายมาพิสูจน์ ความบริสุทธิ์ของตนเอง

จำเลยเป็นเพียงผู้ถือหุ้นบริษัทแค่ 1 หุ้น
แต่ต้องแบกรับภาระต่อผู้คดีและอาจต้องรับผิดเกินส่วนลงหุ้น
นี่คือการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินและสร้างภาระเกินสมควรแก่เหตุ!

ความเหลื่อมล้ำทางข้อมูล: เหตุผลที่ต้องสลับภาระการพิสูจน์

ผู้ถือหุ้น/ผู้ควบคุม
กุมข้อมูลภายในทั้งหมด
รู้ดีที่สุดว่าใครคือผู้สั่งการ
ให้เกิดการละเมิด

ผู้บริโภค
อยู่ภายนอกบริษัท
ไม่มีทางเข้าถึงเอกสารภายใน
หรือรู้ตัวผู้สั่งการที่แท้จริงได้เลย

เหตุผลของศาลรัฐธรรมนูญ

ผู้บริโภคมีความสามารถในการต่อสู้คดีน้อยกว่าผู้ประกอบการ การให้ผู้ถือหุ้นเป็นฝ่ายพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตนเอง
จึงเป็นวิธีเดียวที่จะบรรลุนิติธรรมในการคุ้มครองผู้บริโภคอย่างแท้จริง

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ (4-5/2562): มาตรา 44 ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

หลักความ ได้สัดส่วน (มาตรา 26)

พอเหมาะพอสมควร
แก่กรณี ไม่เพิ่ม
ภาระหรือจำกัดสิทธิ
เสรีภาพเกินสมควร

ไม่ละเมิดสิทธิ ในทรัพย์สิน (มาตรา 37)

เป็นเพียงกลไก
ให้พิสูจน์ความจริง
หากไม่มีส่วนรู้เห็น
ก็ไม่ต้องรับผิด

บรรลุนิติ เจตนารมณ์ ของกฎหมาย

จำเป็นต้องมีเพื่อ
คุ้มครองผู้บริโภค
ที่เสียเปรียบและมี
ศักยภาพในการ
ต่อสู้คดีน้อยกว่า

เคารพหลัก นิติธรรม

มิได้กระทบศักดิ์ศรี
ความเป็นมนุษย์
และมีผลใช้บังคับ
เป็นการทั่วไป

กรณีศึกษาฟัง ไม่รับวินิจฉัย: การรับทรัพย์สิน คดียาเสพติด

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 27/2546

กฎหมายที่ถูกส่งตีความ:

พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534
มาตรา 26

เนื้อหาของมาตรานี้: เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
ความรับผิดของผู้มีคำสั่งยึดอายัด
ที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

ทำไมถึงไม่รับ? เพราะศาลไม่ได้ใช้ มาตรา 26 ซ้ำขาดคดี

- ประเด็นที่ศาลต้องวินิจฉัยจริง: ทรัพย์สินเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่? (ศาลอาญาใช้เฉพาะ **มาตรา 22**)
- ประเด็นที่ไม่มีในคดี: ไม่มีการฟ้องร้องเรื่องความรับผิดของผู้สั่งยึดทรัพย์ตาม มาตรา 26 เลย!
- **ผลสรุป:** มาตรา 26 จึงไม่ใช่บทบัญญัติที่ศาลอาญาจะใช้บังคับแก่คดีนี้

ล่าเส้น หรือ บริการสาธารณะ?

แกะาะแก่นอำนาจศาลรัฐธรรมนูญผ่านข้อพิพาท
ถนนร่อมคลอง (คำวินิจฉัยที่ 6/2563)

กรณีศาลรัฐธรรมนูญรับบางมาตรา ไม่รับบางมาตรา

โครงการของเทศบาลเมืองปทุมธานี

โครงการของเทศบาลเมืองปทุมธานี

จัดสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมคลอง และปรับปรุงเปลี่ยนสภาพคลองเป็นฝัวจرار เพื่อจัดทำบริการสาธารณะ

พื้นที่ของกรมเจ้าท่า

ลำน้ำสาธารณะที่ต้องขออนุญาต ก่อนพิธีสร้างสิ่งล่วงล้ำ

จุดเริ่มต้นข้อพิพาท: เทศบาลฯ ก่อสร้างโดยไม่ได้ขออนุญาต และถูกสั่งรื้อถอน

ข้อพิพาททางอำนาจระหว่างหน่วยงานรัฐ

เทศบาลเมืองปัตตานี

อำนาจบริหารท้องถิ่น

เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะโดยตรง การสร้างถนนคร่อมคลอง ทำได้ทันที ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตจากกรมเจ้าท่า

สนง.เจ้าท่าภูมิภาค สาขานนทบุรี

อำนาจควบคุมน่านน้ำ

ปฏิเสธการขออนุญาต และออกคำสั่งทางปกครอง ให้เรือถอนสิ่งปลูกสร้างล่องลำน้ำทั้งหมด

เทศบาลฯ ยื่นฟ้องต่อ ศาลปกครองกลาง และได้แย้งว่ากฎหมายของกรมเจ้าท่าขัดรัฐธรรมนูญ

กฎหมายสู่ศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 212 วรรคหนึ่ง)

ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ 2456
มาตรา 117 วรรคหนึ่ง และมาตรา 118 ขัดรัฐธรรมนูญ

เป็นบทบัญญัติ
ที่ศาลจะใช้บังคับ
แก่คดี?

มีการโต้แย้ง
พร้อมเหตุผลว่า
ขัดรัฐธรรมนูญ?

ศาลรัฐธรรมนูญ
ยังไม่เคยมีคำวินิจฉัย
ในมาตรานี้?

ศาลรัฐธรรมนูญ
มีอำนาจรับไว้
พิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญ

ฝ่าโครงสร้างกฎหมาย: 1 พ.ร.บ. แต่ 2 เขตอำนาจศาล

มาตรา 117 วรรคหนึ่ง

มาตรการทางปกครอง

ข้อห้ามปลูกสร้างสิ่งล่วงล้ำลำน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

พ.ร.บ.การเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ 2456

มาตรา 118

โทษทางอาญา

กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนมาตรา 117

ตัวกรองเขตอำนาจศาล

มาตรา
117

เป็นบทลงโทษทางอาญา
ไม่ผ่านเงื่อนไขมาตรา 212

เขตอำนาจศาลปกครองกลาง

เป็นกฎหมายที่ศาลปกครอง
ต้องใช้บังคับคดีการรื้อถอน
สิ่งปลูกสร้าง

ผ่านเงื่อนไขมาตรา 212

เป็นบทลงโทษทางอาญา
ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง
จึงไม่ใช่กฎหมายที่ใช้บังคับ
แก่คดีนี้

มาตรา
118

ศาลอาญา

บทสรุปคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 6/2563

	มาตรา 117 วรรคหนึ่ง	มาตรา 118
ลักษณะกฎหมาย	มาตรการควบคุมทางปกครอง	บทกำหนดโทษทางอาญา
เขตอำนาจศาล	ศาลปกครอง	ศาลอาญา
การปรับใช้กับคดีนี้	เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดี	ไม่ใช่กฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดี
คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ	รับไว้พิจารณาวินิจฉัย	ไม่รับพิจารณาวินิจฉัย

บรรทัดฐานจากคำวินิจฉัย

กฎหมายฉบับเดียวกัน ไม่ได้แปลว่าอยู่ในเขต อำนาจศาลเดียวกัน

1. **แยกส่วนการพิจารณา:** ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาเฉพาะมาตราที่เชื่อมโยงกับเขตอำนาจของศาลต้นทาง อย่างแท้จริงเท่านั้น
2. **ความเคร่งครัดของ ม.212:** แม้ข้อพิพาทจะมีมูลเหตุเดียวกัน แต่บทบัญญัติเรื่องการกระทำทางปกครอง และ โทษทางอาญา ต้องถูกแยกออกจากกันตามระบบศาลคู่

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 6/2563

ตัวอย่าง
คำถาม – คำตอบ
4

จุดเริ่มต้นของข้อพิพาท: สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

นายดำ - ผู้สมัคร ส.ส. บัญชีรายชื่อ

สถานะ

คดีอยู่ในชั้นพิจารณา ขอบระนอมหนีภาย
หลังล้มละลาย ที่ศาลล้มละลายกลาง

ข้อเรียกร้อง

ขอให้ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง
สั่งให้ตนเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

คณะกรรมการการเลือกตั้ง - กกต.

สถานะ

ไม่ประกาศรายชื่อนายดำ

เหตุผล

อ้างว่านายดำมีลักษณะต้องห้ามเพราะเป็น
บุคคลล้มละลาย

ลำดับเหตุการณ์: จากคดีล้มละลาย สู่ข้อโต้แย้งรัฐธรรมนูญ

Step 1: การโต้แย้งหลัก

กท. ยืนยันตัดสิทธินายดำเรื่องล้มละลาย และศาลฎีกาฯ สั่งงดสืบพยาน นัดฟังคำสั่งใน 3 วัน

Step 2: ข้อเสนอแลกเปลี่ยน (จุดเปลี่ยน)

ผู้รับมอบอำนาจ กท. แกลงลอยๆ ว่า
สงสัยหลักฐานการเสียหายเงินได้ว่า
ถูกต้องหรือไม่ แต่ยังไม่ีเวลาตรวจสอบ

Step 3: การสวนกลับของนายดำ

นายดำฉวยโอกาสยื่นคำร้อง
ขอให้ส่งเรื่องไปที่ ศาลรัฐธรรมนูญ
โดยอ้างว่า พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. พ.ศ. 2561
มาตรา 57 (3) (เรื่องหลักฐานภาษี)
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 98

ประเด็นข้อกฎหมายหลัก (The Issue)

**ศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง
ต้องสั่งข้อโต้แย้งเรื่อง ภาษี
ของนายดำ ของนายดำ
ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยหรือไม่?**

วิเคราะห์ข้อเท็จจริง: ประเด็นชี้ชะตา VS ประเด็นนอกเรื่อง

ประเด็นชี้ชะตาคดีนี้

เรื่อง	คุณสมบัติล้มละลาย
ความสำคัญ	เป็นเหตุผลเดียวที่ กกต. ใช้ตัดสิทธินายดำ
สถานะ	ศาลต้องใช้กฎหมายข้อนี้ ในการตัดสิน

ประเด็นนอกเรื่อง / ข้ออ้าง

เรื่อง	หลักฐานการเสียหาย (ม. 57(3))
ความสำคัญ	เป็นเพียงข้อสงสัยลอยๆ ของ กกต. ที่ยังไม่ได้ใช้เป็นเหตุตัดสิทธิ
สถานะ	ไม่มีประเด็นที่ศาลต้องนำมา ใช้พิจารณาในคดีนี้

กฎเหล็กของรัฐธรรมนูญ มาตรา 212 (The Rule)

การจะขอให้ศาลส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความได้
กฎหมายนั้นต้องผ่านเงื่อนไขสำคัญเพียงข้อเดียวคือ...

ต้องเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดี

หากศาลไม่ได้จะเอากฎหมายมาตรานั้นมาตัดสินคดี
ก็ไม่เข้าเงื่อนไขที่จะส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย

การปรับใช้กฎหมาย (The Application)

คดีนี้ตัดสินเรื่องคุณสมบัติ
บุคคลล้มละลาย

ศาลฎีกาฯ ไม่มีประเด็น ต้องนำ
พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
ส.ส. พ.ศ. 2561 มาตรา 57 (3)
มาใช้ในการวินิจฉัยคดี

ดังนั้น ม. 57 (3) จึง **ไม่ใช่**
กฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีนี้

คำวินิจฉัยศาลฎีกาแผนกคดีเลือกตั้ง (The Conclusion)

**ไม่ต้องส่งข้อโต้แย้งของนายดำ
ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย**

(เทียบคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 3/2544)

สรุปหัวใจสำคัญ (Executive Summary)

กฎเหล็ก ม.212: กฎหมายที่จะร้องให้ศาลรัฐธรรมนุญตีความ
ต้องเป็นกฎหมายที่ศาลกำลังจะใช้ชี้ชะตาคดีนั้นเท่านั้น!

Top
Track

[คดีล้มละลาย]

[ศาลใช้กฎหมาย
ล้มละลายตัดสิน]

[ถูกต้องตาม
ม.212]

Bottom
Track

[ข้ออ้างเรื่องภาษี
ม.57(3)]

[ศาลไม่ได้ใช้
ตัดสินคดีนี้]

[ศาลฎีกาฯ ปฏิเสธ
การส่งศาลรัฐธรรมนุญ]

ข้อมูลครบถ้วน จบประเด็นข้อสอบอย่างสมบูรณ์แบบ

ผู้ต้องหา (นายนอก และ นายหนู)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.)

ผู้เสียหาย (นายมิ่ง)

ถูกทำร้ายร่างกายจนได้รับอันตรายสาหัส

ข้อเท็จจริงหลัก: นายนอกและนายหนูร่วมกันทำร้ายร่างกายนายมิ่งจนบาดเจ็บสาหัส

1. ยุบสภา

มีพระราชกฤษฎีกา
ยุบสภาผู้แทนราษฎร
มีพระราชกฤษฎีกา
ยุบสภาผู้แทนราษฎร

2. ตำรวจเรียกสอบ

ออกหมายเรียกและ
สั่งพิมพ์ลายนิ้วมือ
ออกหมายเรียกและ
สั่งพิมพ์ลายนิ้วมือ
เพื่อตรวจประวัติ

3. ปฏิเสธคำสั่ง

นายทนายและทนายไม่ยอม
พิมพ์ลายนิ้วมือ
นายทนายและทนายไม่ยอม
พิมพ์ลายนิ้วมือ
(อ้างความเป็นผู้มีชื่อเสียง)

4. อัยการสั่งฟ้อง

ข้อหาร่วมกันทำร้าย
ร่างกายและขัดคำสั่ง
เจ้าพนักงานราย
และขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน
(ป.อาญา ม.83, 297, 368)

ศาลอาญา

**ระหว่างพิจารณาคดี
จำเลยยื่นคำร้องขอความเป็นธรรม**

ศาลรัฐธรรมนูญ

**จำเลยขอให้ส่งประเด็น
ข้อกฎหมายไปตีความ**

**คำถามคือ...
ศาลรัฐธรรมนูญจะรับพิจารณาประเด็นใดบ้าง?**

กฎหลักของศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา 212 วรรคหนึ่ง)

✓ ผ่านเกณฑ์

ต้องเป็นบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายเท่านั้น

✗ ไม่ผ่านเกณฑ์

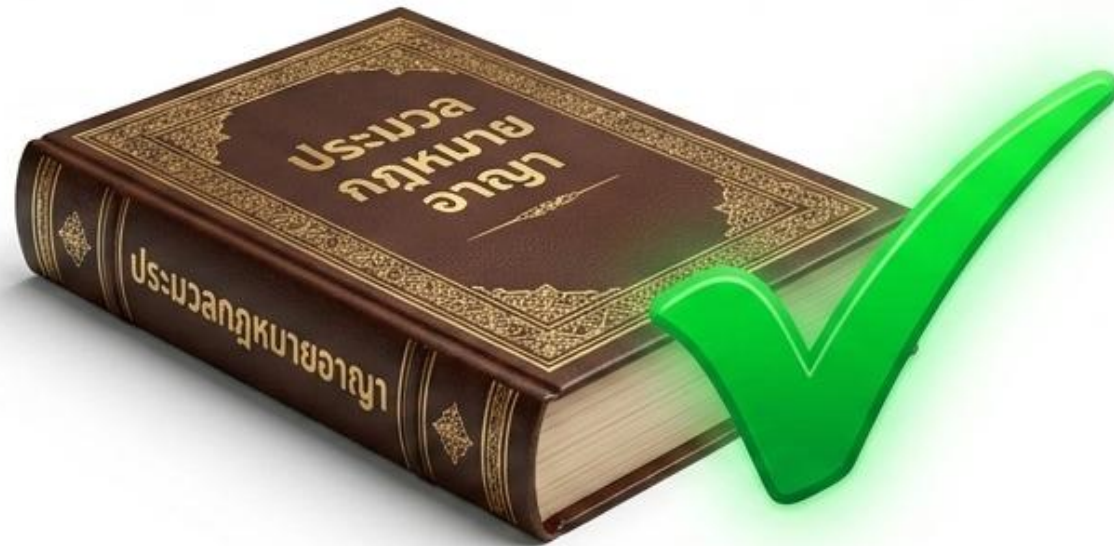
กฎระเบียบภายใน หรือ
การกระทำของเจ้าหน้าที่

ข้ออ้างที่ 1 ของนายทุน: ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด

ข้ออ้าง	คำวินิจฉัย	เหตุผล
ระเบียบฯ ปี 2563 (บังคับผู้ต้องหามาแสดงตน) ขัดรัฐธรรมนูญ ม.68 (เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ง่าย)	 ไม่รับพิจารณา	เป็นเพียงระเบียบ ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ตามมาตรา 212

ข้ออ้างที่ 2 ของนายหนู: ประมวลกฎหมายอาญา

ข้ออ้าง	คำวินิจฉัย	เหตุผล
<p>ป.อาญา มาตรา 368 (บังคับพิมพ์ลายนิ้วมือ) ขัดรัฐธรรมนูญ ม.26 และ ม.28 (จำกัดสิทธิเสรีภาพในร่างกาย)</p>	<p>✓ รับไว้พิจารณา</p>	<p>ประมวลกฎหมายอาญา ถือเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีโดยตรง</p>

ข้ออ้างที่ 3 ของนายหนู: การแถลงข่าวของโฆษก

ข้ออ้าง	คำวินิจฉัย	เหตุผล
โฆษกอ้างการแถลงข่าวคดี ขัดรัฐธรรมนูญ ม.29 วรรคสอง (สันนิษฐานไว้ก่อนว่าไม่มีความผิด)	✘ ไม่รับพิจารณา	เป็นเพียงการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

สรุปผลการวินิจฉัยคำร้องของนายหนู (ตามมาตรา 212)

	ข้ออ้าง	สถานะ	คำวินิจฉัยศาล รธน.
1	ระเบียบบอัยการฯ 2563	ไม่ใช่กฎหมาย	 ไม่รับพิจารณา
2	ป.อาญา มาตรา 368	บทบัญญัติกฎหมาย	 รับไว้พิจารณา
3	การแถลงข่าวของโฆษก	การกระทำของเจ้าหน้าที่	 ไม่รับพิจารณา

ข้อต่อสู้ของนายเนก: เอกสิทธิ์คุ้มกัน ส.ส.

ข้อต่อสู้หลัก

อ้างว่าตนยังมีสถานะ ส.ส.
เนื่องจากยังไม่มี
การเลือกตั้งใหม่

ข้อกฎหมายที่อ้าง

รัฐธรรมนูญ มาตรา 125
วรรคหนึ่ง
(ห้ามออกหมายเรียก ส.ส.
ไปสอบสวนในคดีอาญา
ระหว่างสมัยประชุม)

ข้อสรุปของนายเนก

พนักงานสอบสวนไม่มีอำนาจออกหมายเรียกตน

ความจริงเกี่ยวกับสถานะ ส.ส. และเอกสิทธิ์คุ้มกัน

1. มีพระราชกฤษฎีกายุบสภา

2. สมาชิกภาพ ส.ส. สิ้นสุดลงทันที

3. ไม่ได้ได้รับความคุ้มกันตามมาตรา 125 อีกต่อไป

สรุป: ข้อต่อสู้ฟังไม่ขึ้น พนักงานสอบสวนมีอำนาจออกหมายเรียกได้ตามกฎหมาย

บทสรุปและหลักกฎหมายที่สำคัญ

ศาลรัฐธรรมนูญ

การตรวจสอบตามมาตรา 212:
ศาลรับพิจารณาเฉพาะบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายเท่านั้น ไม่รวมถึง
ระเบียบปฏิบัติหรือการกระทำของ
องเจ้าหน้าที่

เอกสิทธิ์ ส.ส.

ความคุ้มกันทางอาญา: สิทธิ
คุ้มกันการถูกเรียกสอบสวนจะ
สิ้นสุดลงทันทีเมื่อมีการยุบสภา
ไม่สามารถอ้างเพื่อหลีกเลี่ยง
กระบวนการยุติธรรมได้